

publiceerd is, zeer ingenomen. Hij kon zich daarbij ook beroepen op Koning Jacobus en den Paltsgraaf, die evenzeer zulk een generale Synode van alle Gereformeerde Kerken wilden. Wat men van andere zijde beweerde, dat een Nationale Synode genoeg was, omdat het geschil alleen de Gereformeerde Kerk in Nederland raakte, was volgens hem onjuist. Want 't geschil liep over de leer, en wat de leer aangaat, raakte *alle* Kerken. Een nationale Synode kon de algemeene Christenheid niet representeren. Daarom wilde hij, naar 't voorbeeld der oude Christenheid, een Synode van alle Kerken, die leden zijn van één lichaam. Een particuliere beslissing door één Kerkengroep brengt alleen verdeeldheid, zeide hij.

⁴⁵⁾ Zie aantekening 41.

⁴⁶⁾ Het waren de afgevaardigden van Amsterdam, die vooral tegen de voorstellen van Hugo de Groot zich verzet hebben. Ze wilden niet als de Staten van Holland een Provinciale Synode, die geen genoegzaam gezag heeft, maar een *Nationale Synode*. Wat het voorstel betreft om de geschillen te brengen voor een Generale Synode van alle Gereformeerde Kerken, verklaarden ze, dat hoewel ze niets liever wenschten, dan zulk een vergadering, dit niet anders was dan een schuiven op de lange baan. Wie zou zulk een Synode moeten saamroepen? Alle vorsten zouden eerst daarin moeten accordeeren. In den ganschen tijd der Reformatie was zulk een Synode ook nooit saam geweest. 't Was ook niet noodig, want het ging alleen om de Nederlandsche Kerk tot rust te brengen en men kon vrucht genoeg van een nationale Synode verwachten, als men uitheemsche Theologen uitnoodigde, die ons van hun gevoelen en van dat hunner Kerken onderrichten zouden (Brandt a. h. w. Dl II, blz. 757, 763, 764). Voorts was ook een bezwaar, al werd dit slechts aangeduid, dat op zulk een Generale Synode alle Kerkendienaren stemrecht zouden hebben *servata proportione*. Op een Nationale Synode zouden de eigen kerkedienaren beslissen, maar op een Generale Synode, zooals Du Moulin voorstelde, zou elke Nationale Kerk slechts twee of drie vertegenwoordigers hebben en de eindbeslissing dus geheel van de andere Kerken afhangen. Tegen *assistentie* van uitheemsche Theologen hadden ze daarentegen geen bezwaar, zelfs achtten ze die gewenscht (a.w. blz. 775). In hoeverre de Amsterdamsche burgemeesters, die deze bezwaren inbrachten tegen een Generale Synode, die beslissen zou, daarbij de tolk waren van de Amsterdamsche predikanten, die kerkelijk de leiding in handen hadden, is moeilijk te zeggen. Dat hun bezwaren tegen het verschuiven der beslissing naar zulk een Generale Synode geheel onjuist waren, kon zeker niet gezegd worden. Men had te rekenen met hetgeen achter dit drijven van Hugo de Groot en Holland's Staten school, wanneer ze geen *Nationale* maar een *Generale* Synode wilden. En rebus sic stantibus moesten de Amsterdamsche burgemeesters daarom wel tegen dit voorstel zijn en een Nationale Synode vragen, zij het met uitheemsche Theologen er bij. Intusschen mag hieruit niet worden afgeleid, dat onze